

YTTRANDE
2017-08-14

Ert Dnr: A2017/0071/ARM

Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Remissvar – Betänkande av utredningen om ett nationellt centrum för kunskap om och utvärdering av arbetsmiljö (SOU 2017:28)

AFA Försäkring välkomnar förslaget om ett nationellt arbetsmiljöcentrum. AFA Försäkring vill särskilt betona vikten av att ett arbetsmiljöcentrum får en nationell roll att samla in och sprida kunskap och forskningsresultat om arbetsmiljö samt att stärka det svenska engagemanget i det internationella forskningssamarbetet inom arbetsmiljö.

Betänkandet lyfter betydelsen av samverkan med olika aktörer inom arbetsmiljöområdet, som till exempel AFA Försäkring. AFA Försäkring samverkar idag med flera olika aktörer inom arbetsmiljöområdet och ser ett arbetsmiljöcentrum som en viktig samarbetspartner. AFA Försäkring finansierar och bedriver verksamhet, på uppdrag av arbetsmarknadens parter, inom många av de föreslagna verksamhetsområdena för arbetsmiljöcentrumet.

AFA Försäkrings verksamhet

AFA Försäkring ägs av Svenskt Näringsliv, Landsorganisationen i Sverige (LO) och Förhandlings- och samverkansrådet PTK. AFA Försäkrings största uppdragsgivare är kommuner och landsting. AFA Försäkring administrerar kollektivavtalade försäkringar som ger ersättning vid sjukdom, arbetsskada, arbetsbrist, föräldraledighet och dödsfall. Fler än 4,5 miljoner människor omfattas av minst en av AFA Försäkrings försäkringar. Totalt utbetalas ca 10 miljarder i försäkringsersättning per år. De kollektivavtalade försäkringarna täcker nästan hela den svenska arbetsmarknaden. Tack vare Försäkringarnas täckningsgrad är AFA Försäkrings register över försäkringsärenden, skadedatabasen, en unik tillgång. Databasen innehåller information om 13 miljoner försäkringsärenden gällande både arbetsskador och sjukfrånvaro, samt AFA Försäkrings övriga försäkringar.

Arbetsmarknadens parter satsar cirka 300 miljoner kronor per år på att förebygga ohälsa och arbetsskador, varav cirka 150 miljoner kronor per år på forskning som ska leda till en minskning av arbetsskador och sjukfrånvaro på arbetsplatserna. Under de senaste två decennierna har satsningarna uppgått till cirka 1,9 miljarder kronor. Arbetsmarknadens parter är genom AFA Försäkring därmed den största privata finansiären av forskning inom arbetsmiljö och hälsa av relevans för arbetsplatsen. Arbetsmarknadens parter äger även Prevent och Suntarbetsliv, som bland annat har i uppdrag att sprida och nyttiggöra den forskning som finansieras via AFA Försäkring.

AFA Försäkring finansierar även kunskapsöversikter som publiceras i den vetenskapliga skriftserien Arbete och Hälsa. Syftet med kunskapsöversikterna är att bidra till försäkringsmedicinska sambandsbedömningar, kunskapsunderlag för arbetsmiljöarbete samt underlag för prioriteringar av forskningsmedel.

Särskilda synpunkter gällande verksamheten för ett nationellt centrum för kunskap om och utvärdering av arbetsmiljö

Kapitel 5 i utredningen – verksamheten vid nationellt arbetsmiljöcentrum

På sid 95 i utredningen föreslås att arbetsmiljöcentrumet ska genomföra analyser och utvärderingar av arbetsmiljöpolitiken, samt samla in och sprida forskningsbaserad kunskap om arbetsmiljö i samverkan med andra aktörer inom arbetsmiljöområdet. AFA Försäkring har valt att nedan ge kommentarer om den del av verksamheten som omfattar kunskapsinsamling och spridning, snarare än utvärderingsdelen.

Kapitel 5.3 i utredningen – Arbetsmiljöcentrum ska arbeta med statistik och utveckla datamaterial

Utredningen föreslår att ett arbetsmiljöcentrum behöver ges tillgång till olika typer av datamaterial av relevans för arbetsmiljön. Själva arbetsmiljöcentrumet ska inte få i uppdrag att producera statistik, men däremot få tillgång till data och statistik av betydelse för centrumets verksamhet, såsom registerdata, surveydata och mätdata. AFA Försäkrings skadedatabas nämns i det sammanhanget, på sidan 109 i utredningen.

På sidan 127 i utredningen, finns ett förslag om att ett samarbetsavtal kan krävas mellan arbetsmiljöcentrum och de myndigheter och organisationer som ska leverera data till verksamheten.

AFA Försäkring ser mycket positivt på samverkan mellan statistikproducerande aktörer och ett arbetsmiljöcentrum, men vi vill poängtera att AFA Försäkring är ett privatägt bolag, och att skadedatabasen inte är en del av Sveriges officiella statistik. AFA Försäkring är restriktiv med att lämna ut rådata och personuppgifter. Våra ägare och uppdragsgivare kan ges tillgång till detaljerad oidentifierad data. Endast enskilda forskningsprojekt med godkänd etikprövning kan ges tillgång till delmängder av data inklusive personuppgifter.

AFA Försäkring tillgängliggör däremot information från skadedatabasen i form av offentliga statistikrapporter med aggregerad oidentifierad statistik som beskriver arbetsskador och sjukfrånvaro fördelade efter yrke, kön och ålder med mera. Vi deltar gärna i en dialog och bidrar med vår kunskap för att vår offentliga statistik ska kunna nyttiggöras för arbetsmiljöcentrums verksamhet.

Kapitel 5.4 i utredningen – Arbetsmiljöcentrum ska sammanställa och sprida forskningsbaserad kunskap

På sid 114 i utredningen, nämns kunskapsöversikterna som bland andra AFA Försäkring finansierar.

Utredningen föreslår att en samverkansgrupp initieras mellan centrala myndigheter, SBU, Forte och Arbetsmiljöverket för att skapa överblick, undvika dubbelarbete och främja spridning och användning av rapporterna. AFA Försäkring vill här betona att även AFA Försäkring är en viktig aktör inom detta område.

AFA Försäkring finansierar idag cirka 4 kunskapsöversikter per år. Syftet med översikterna är att bidra till försäkringsmedicinska sambandsbedömningar, kunskapsunderlag för arbetsmiljöarbete samt underlag för prioriteringar av forskningsmedel.

Kunskapsöversikterna publiceras i Arbete och Hälsa och det är forskare tillsammans med arbetsmarknadens parter som beslutar om vilka översikter som ska eller kan sammanställas. AFA Försäkring finansierar kunskapsöversikter med cirka 10 miljoner kronor på 5 år, det vill säga cirka 2 miljoner kronor per år. Utifrån erfarenhet uppfattar AFA Försäkring utredningens kostnadsberäkning på 300 000 kronor per år för finansiering av kunskapsöversikterna som låg.

Betänkandet lyfter att det är många olika aktörer involverade i framtagandet av kunskapssammanställningar, och att det är svårt att få en överblick. Detta har även AFA Försäkring uppmärksammat, och har därför finansierat en ”Kunskapssammanställning över kunskapssammanställningar inom arbetsmiljöområdet”. Denna kommer att presenteras i samband med 50-årsjubileumet av skriften ”Arbete och Hälsa”, i november 2017. Förhoppningen är att detta även kan vara ett värdefullt bidrag till strategin om framtida kunskapsöversikter för ett arbetsmiljöcentrum.

Kapitel 5.7 i utredningen – Arbetsmiljöcentrum ska främja att kunskap kommer till användning

Som forskningsfinansiär verkar AFA Försäkring i hela ledet för att vår forskning ska komma till användning. AFA Försäkring delar därför utredningens bild av vikten att främja nyttiggörandet av forskningsbaserad kunskap inom arbetsmiljöområdet.

Kapitel 5.8 i utredningen – Arbetsmiljöcentrum ska kommunicera forskningsbaserad kunskap och analys

AFA Försäkring har mångårig erfarenhet av att arbeta med arbetsmiljöfrågor och att kommunicera forskning på området. AFA Försäkring delar utredningens uppfattning att kommunikation bör bli en viktig del av ett arbetsmiljöcentrums verksamhet. Utifrån AFA Försäkrings erfarenhet är de kommunikationsresurser som utredningen föreslår lågt satta i förhållande till det föreslagna uppdragets omfattning.

Kapitel 5.9 i utredningen – Arbetsmiljöcentrum ska bidra till stärkt svenskt engagemang i det internationella arbetsmiljösamarbetet

Utifrån AFA Försäkrings roll som forskningsfinansiär vill vi understryka att det internationella perspektivet behöver stärkas på arbetsmiljöområdet, och att behovet är stort. Det finns i Sverige ett behov av en tydlig nod för att möjliggöra ökad internationell samverkan och forskning. Det finns även en förväntan från omvärlden på att Sverige ska ta en aktivare och tydligare roll i internationella arbetsmiljösammanhang. Därför vill AFA Försäkring särskilt betona vikten av förslaget om att ett arbetsmiljöcentrum ska bidra till ett stärkt svenskt engagemang i det internationella forskningssamarbetet inom arbetsmiljö.

Med vänlig hälsning,

AFA Försäkring

Stockholm den 14 augusti 2017

Anders Moberg
Verkställande direktör

Susanna Stymne Airey
Chef Enhet Förebygga

AFA Sjukförsäkringsaktiebolag
AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolag
AFA Livförsäkringsaktiebolag